

Forslag

til

Lov om udbygning af Panum Institutttet ved Københavns Universitet, Københavns Tandlægehøjskole m. v.

Fremsat den 28. marts 1977 af *undervisningsministeren*.

§ 1. Undervisningsministerens bemyndigelse til indtil 1. april 1984 at anvende 525 mill. kr. (1969-priser) til at opføre et bygningskompleks (Panum Institutttet) til brug for Københavns Universitets lægevidenskabelige institutter erstattes, som led i en begrænsning af Københavns Universitets udbygning i Nørre Fælled-området, af en bemyndigelse for ministeren til indtil 1. januar 1985 at anvende 440 mill. kr. (samme pris-

basis) til opførelse af Panum Institutttet til brug for universitetets lægevidenskabelige institutter, Københavns Tandlægehøjskole samt andre institutioner inden for sundhedsuddannelserne.

§ 2. Lov nr. 175 af 29. april 1970 om opførelse af et lægevidenskabeligt institutkompleks (Panum-institutttet) ved Københavns universitet ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget.

1. Baggrunden for og formålet med lovforslaget.

1.1. Ved vedtagelsen af lov nr. 175 af 29. april 1970 om opførelse af et lægevidenskabeligt institutkompleks (Panum Institutttet) ved Københavns Universitet var det bl. a. forudsat, at der skulle være mulighed for ved Københavns Universitet at optage 750 nye lægevidenskabeligt studerende om året.

I forbindelse med gennemførelsen af loven om adgangsregulering ved de videregående uddannelser er det for så vidt angår Københavns Universitet besluttet, at tilgangen af lægevidenskabeligt studerende reduceres fra 750 til 470 om året. Som anført i Akt 435 19/5 1976 har undervisningsministeriet bl. a. på denne baggrund fundet at måtte tage de hidtidige forudsætninger for Panum Institutttets udbygning og anvendelse op til revision. I denne forbindelse har man især overvejet, hvorledes man kan sikre en effektiv udnyttelse af såvel lærerkræfter og andre ressourcer som i bygningsmæssig henseende både det planlagte Panum-byggeri og de ved Panum Institutttets ibrugtagning frigjorte arealer. I overvejelserne er også indgået spørgsmålet om udnyttelsen af en række arealer, som under-

visningsministeriet i de senere år har opkøbt i Tagensvej-området med henblik på en udbygning til universitetsformål.

Undervisningsministeriet har ved disse overvejelser måttet lægge vægt på at opnå en løsning, der sikrede en økonomisk forsvarlig udnyttelse af de allerede foretagne investeringer i Panum Institutttet, herunder i særdeleshed investeringerne i en række fællesanlæg, der er dimensioneret og delvis færdiggjort med henblik på en fuld udbygning af instituttet.

1.2. I april 1976 anmodede undervisningsministeriet Det faglige landsudvalg for sundhedsuddannelserne om at tage spørgsmålet om en koordinering af de uddannelser og andre aktiviteter, som er placeret i Nørre Fælled-området, op til overvejelse. Udvalget blev tillige anmodet om at overveje, hvorledes den eksisterende og forventede samlede bygningsmasse i Nørre Fælled-området kunne udnyttes bedst muligt, bl. a. i lyset af de konklusioner, som udvalget måtte nå frem til med hensyn til koordinering af uddannelserne m. v.

Udvalgets forslag blev afgivet til undervisningsministeriet i december 1976. Forslaget er nærmere omtalt i afsnit 4 nedenfor, og udvalgets rapport „Forslag til etablering af et center for sundhedsuddannelser i Nørre Fælled“ er fremsendt til folketinget samtidig med forelæggelsen af dette lovforslag.

1.3. Regeringen har besluttet at lægge det af Det faglige landsudvalg for sundhedsuddannelserne fremsatte forslag om koordinering af en række sundhedsuddannelser til grund for en videre planlægning af Panum Institutttet og for udnyttelsen af statens arealer i Nørre Fælled-området i øvrigt.

Idet der henvises til den efterfølgende redegørelse for de stedfundne overvejelser og det foran nævnte forslag, kan man sammenfatte formålene med lovforslaget i følgende punkter:

1) at udbygningen af Panum Institutttet begrænses fra de oprindeligt planlagte 6 til 5 byggeafsnit,

2) at Panum Institutttet kan anvendes til andre institutioner end Københavns Universitets lægevidenskabelige institutter,

3) at Københavns Tandlægehøjskole kan opnå en forbedret lokalesituation ved, at højskolen overflyttes til Panum Institutttet,

4) at andre, kortere sundhedsuddannelser kan indplaceres på Panum Institutttet,

5) at lokaleproblemerne for Københavns Universitets naturvidenskabelige hovedområde og andre lokaleproblemer i og omkring Nørre Fælled kan løses, uden at nybyggeri iøvrigt bliver nødvendigt,

6) at arealreservationerne i Nørre Fælled-området kan begrænses og

7) at der på Panum Institutttet kan etableres et uddannelses- og forskningsmæssigt samvirke mellem hidtil adskilte sundhedsuddannelser.

2. Gældende love vedrørende Panum Institutttet og Nørre Fælled-området.

2.1. Ved lov nr. 175 af 29. april 1970 om opførelse af et lægevidenskabeligt institutkompleks (Panum-institutttet) ved Københavns universitet bemyndigedes undervisningsministeren til indtil 1. april 1984 at anvende 525 mill. kr. til på Blegdamshospitalets grund at opføre et bygningskompleks til brug for lægevidenskabelige institutter ved Københavns Universitet. Beløbsrammen var opgjort med prisbasis januar 1969.

Formålet med loven var at samle og udbygge en række teoretiske institutter under Københavns Universitets lægevidenskabelige hovedområde. Pa-

num Institutttets placering på Blegdamshospitalets grund var velegnet på grund af naboskabet med Rigshospitalet og den kliniske studenterundervisning, der finder sted der. Endvidere blev der peget på, at der i Nørre Fælled-området lå andre universitetsinstitutter og andre højere læreanstalter, der sammen med de lægevidenskabelige institutter ville kunne indgå i et kommende biologisk center.

I forbindelse med udbygningen af Panum Institutttet var det forudsat, at det lægevidenskabelige hovedområde indtil videre kunne disponere over de eksisterende institutlokaler. Efter overflytningen af de hidtidige brugere af disse lokaler til Panum Institutttet påregnedes foretaget visse ombygninger til andre uddannelses- og forskningsformål, men der forelå på daværende tidspunkt ikke nærmere planer herfor.

Panum Institutttet var forudsat udbygget med et samlet areal på ca. 124.600 m² brutto (excl. parkeringskældre). Det var endvidere forudsat, at man med en samlet tilgang af lægevidenskabeligt studerende på ca. 750 om året kunne fastlægge en øverste grænse på 1.000 personer for antallet af medarbejdere ved det lægevidenskabelige hovedområde.

Om lovens behandling i folketinget henvises i øvrigt til:

Folketingsåret 1969-70 (F. T. sp. 2495, 2837, 4789 og 4891. Tillæg A sp. 2011, tillæg B sp. 811 og tillæg C sp. 447).

2.2. Ved § 1, stk. 1, 1. punktum i lov nr. 263 af 4. juni 1970 om Københavns universitets placering og universitetscentre fik undervisningsministeren bemyndigelse til at optage forhandlinger med Københavns kommune om udarbejdelse af en byplan, som kunne sikre anvendelsen af arealer inden for området Jagtvej-Tagensvej-Haraldsgade-Vermundsgade til Københavns Universitets læge- og naturvidenskabelige institutter og andre dermed beslægtede uddannelsesinstitutioner.

Formålet med udlægningen af det nævnte område, der rummer ialt 153.500 m² grundareal, var at skaffe et udvidelsesområde for de biologisk prægede fag.

Ved fastlæggelsen af denne arealreserve var der iøvrigt taget hensyn til opførelsen af Panum Institutttet, til Københavns Universitets udbygning iøvrigt på Nørre Fælled-området og på arealer ved Rigshospitalet og til universitetets overtagelse af Danmarks tekniske Højskoles tidligere bygninger på Sølvtorvet og Østervold.

Om lovens behandling i folketinget henvises i øvrigt til:

Folketingsåret 1969-70 (F. T. sp. 1644, 2221 og 6253. Tillæg A sp. 1145 og tillæg C sp. 649).

3. Status vedrørende opførelsen af Panum Institutttet og arealerhvervelser i Nørre Fælled-området.

3.1. Panum Institutttet har været planlagt som et sammenhængende bygningskompleks, hvis opførelse af teknisk-administrative årsager har været opdelt i 6 byggeafsnit.

1. og 2. byggeafsnit blev påbegyndt henholdsvis i efteråret 1971 og i efteråret 1973. De to byggeafsnit er taget i brug successivt i perioden fra august 1974 til december 1976. Opførelsen af 3. byggeafsnit blev påbegyndt i oktober 1976, jfr. Akt 435 19/5 1976, og påregnes at kunne tages i brug i løbet af perioden fra maj til december 1979.

I forbindelse med projekteringen af 3. byggeafsnit har det af hensyn til byggeriets karakter af et sammenhængende bygningskompleks været nødvendigt at udføre en del af projekteringen af råhuset vedrørende 4. byggeafsnit.

For at Panum Institutttet kunne fungere fra begyndelsen, er der i 1. og 2. byggeafsnit foretaget betydelige investeringer i fællesanlæg, såsom varme-central og overvågningsanlæg. Der er endvidere etableret væsentlige fællesfaciliteter, herunder dyrestalde, dyrestaldsservicerum, kantine, auditorium og indkøbscentral. Samtlige anlæg er dimensioneret med henblik på en udbygning med de oprindelige planlagte 6 byggeafsnit. I 3. byggeafsnit etableres endvidere centralbibliotek og dyrestalde.

Ved iværksættelsen af 3. byggeafsnit udgør rammen for de samlede dispositioner incl. fællesanlæg og omkostninger, herunder nødvendige, forberedende og afsluttende grundmodningsarbejder, ialt 219,5 mill. kr. af den ved L 175 1970 fastsatte beløbsramme på 525 mill. kr. (prisbasis januar 1969). I beløbet på 219,5 mill. kr. indgår ikke udgifter til undervisningsmateriel og apparatur, ligesom udgifter til udvidede vinterforanstaltninger, visse forberedende arbejder samt projekteringen af 4. og efterfølgende byggeafsnit ikke er medtaget.

3.2. Undervisningsministeriet har i henhold til den ved L 263 1970 (*Centerloven*) givne bemyndigelse erhvervet en række ejendomme inden for området Jagtvej-Tagensvej-Haraldsgade-Vermundsgade. Det nævnte område udgør som helhed ca. 233.700 m², hvoraf 153.500 m² som nævnt i pkt. 2.2. ville kunne overtages til udvidelse af uddannelsesinstitutionerne i Nørre Fælled-området.

Staten ejer på nuværende tidspunkt ca. 67.000 m² fordelt på 16 matrikelnumre.

Inden for den del af området, der afgrænses af Rådmandsgade, Titangade og Vermundsgade — et areal, der omfatter ca. 55.600 m² — ligger nogle af Københavns Universitets bedste ejendomme, hvoraf flere er nyindrettede.

Den i bemærkningerne til L 263 1970 forudsatte byplan for det i loven nævnte område er endnu ikke udarbejdet.

4. Uddannelsespolitiske forudsætninger.

4.1. Formålet med det reformarbejde vedrørende de videregående uddannelser, som i øjeblikket foregår i undervisningsministeriet, er bl. a. at sikre den bedst mulige kvalitative og kvantitative sammenhæng mellem uddannelseskapaaciteten i de videregående uddannelser og behovet for personer med en videregående uddannelse, — den bedst mulige sammenhæng mellem de enkelte dele af de videregående uddannelser — og den bedst mulige udnyttelse af de ressourcer, der stilles til rådighed for de videregående uddannelser.

Blandt de enkelte opgaver i dette arbejde kan nævnes en studiereform af de længerevarende uddannelser og overvejelser om en mere hensigtsmæssig opgavefordeling mellem uddannelsesinstitutioner for videregående uddannelser — både på landsplan og på regionalt plan.

4.2. Som led i løsningen af disse opgaver og i forbindelse med overvejelserne om de hidtidige forudsætninger for dimensioneringen og udnyttelsen af Panum Institutttet anmodede undervisningsministeriet, jfr. pkt. 1.2., i april 1976 Det faglige landsudvalg for sundhedsuddannelserne om — i samarbejde med Det faglige landsudvalg for de naturvidenskabelige uddannelser — at tage spørgsmålet om koordinering af de uddannelser og andre aktiviteter, som er placeret i Nørre Fælled-området, op til overvejelse. Det drejede sig i første række om de læge- og naturvidenskabelige uddannelser ved Københavns Universitet, tandlægeuddannelsen ved Københavns Tandlægehøjskole og farmaceutuddannelsen ved Danmarks farmaceutiske Højskole, men landsudvalget blev tillige anmodet om at inddrage en række korte sundhedsuddannelser, som findes i området, i sine overvejelser i det omfang, det fandtes hensigtsmæssigt.

Koordinationsovervejelserne kunne dels sigte mod hel eller delvis integration af uddannelserne, dels mod forslag til samarbejde på en række serviceområder.

Landsudvalget blev endelig anmodet om at overveje, hvorledes den eksisterende bygningsmasse i området kunne udnyttes bedst muligt — bl. a. i ly-

set af de konklusioner, man måtte nå frem til med hensyn til koordinering af uddannelserne m. v.

Til løsning af denne opgave nedsatte landsudvalget et underudvalg — Nørre Fælled-udvalget — med repræsentanter for en række af de berørte institutioner m. v. Nørre Fælled-udvalget har afgivet sin rapport den 24. november 1976. Såvel Det faglige landsudvalg for sundhedsuddannelserne som Det faglige landsudvalg for de naturvidenskabelige uddannelser har tilsluttet sig rapportens anbefalinger.

4.3. Medens tidligere overvejelser om samarbejde og koordination mellem uddannelserne i Nørre Fælled-området har taget sit udgangspunkt i faglige fælleselementer i uddannelserne (f. eks. med henblik på etablering af en biologisk basisuddannelse) fremhæver Nørre Fælled-udvalget, at man udover fagligt fællesskab også bør lægge arbejdsfællesskab i den senere erhvervsfunktion til grund for koordinationsovervejelserne.

Udvalget finder på denne baggrund, at udviklingen i og de ændrede mål for sundhedssektoren, de ændrede erhvervsfunktioner for sundhedspersonalet og hensynet til den mest rationelle udnyttelse af de ressourcer, der tildeles sundhedssektoren, stiller krav om øget uddannelsesmæssigt samarbejde mellem sundhedsuddannelsesinstitutionerne. Herved kan bl. a. sikres, at udviklingen i uddannelserne bliver afstemt efter hinanden, og at de forskellige personalekategorier i sundhedssektoren allerede under uddannelsen får mulighed for træning i og forståelse for det samarbejde, de i den senere erhvervsfunktion skal indgå i.

Udviklingen inden for sundhedssektoren stiller endvidere krav om et forskningsmæssigt samarbejde dels til løsning af tværfaglige problemer inden for sundhedssektoren, dels til sikring af, at der iværksættes forskningsmæssige initiativer inden for forskningsmæssigt svagt dækkede dele af sektoren.

Endelig vil et uddannelsesmæssigt samarbejde være betydningsfuldt i relation til afholdelse af efter- og videreuddannelsesaktiviteter, idet sådanne aktiviteter vil have mulighed for at trække på betydelige uddannelses- og forskningsmæssige ressourcer.

På baggrund af denne vurdering og et skøn over mulighederne for uddannelses- og forskningsmæssigt samarbejde mellem en række af uddannelserne i Nørre Fælled-området har udvalget prioriteret en samling og koordinering af sundhedsuddannelser fremfor en samling og koordinering af biologiske uddannelser.

4.4. Nørre Fælled-udvalget har derfor stillet forslag om, at der etableres et center for sundhedsud-

dannelser i Nørre Fælled-området, bestående af både korte og lange uddannelser.

Etableringen af et sådant center rejser en lang række problemer af uddannelsesmæssig, styringsmæssig, økonomisk og administrativ karakter. Man har derfor anvist en række løsninger, der frem til 1985 kan danne første fase i etableringen af det omtalte center:

Uddannelsesmæssigt samarbejde: Udvalget har ikke ment at burde pege på konkrete fag i de eksisterende fagområder inden for de lange og korte sundhedsuddannelser, hvor man kan etablere et egentligt undervisningsfællesskab. Man har i stedet som bilag til rapporten optaget en sammenligning af fagindhold, timetal m. v. i fagområder, hvor der synes at være mulighed for samarbejde. Desuden anbefales det, at man i samarbejde med de berørte institutioner undersøger og stiller forslag om samarbejds muligheder. Generelt peges der dog på, at et samarbejde vil muliggøre en mere hensigtsmæssig udnyttelse af tildelte lærerressourcer, undervisningsfaciliteter m. v., ligesom udviklingen af nye fagområder i et betydeligt omfang vil kunne ske i samarbejde mellem flere af eller alle institutionerne.

Forskningsmæssigt samarbejde: Udvalget har peget på, at man gennem en sammenføring af institutter fra Københavns Universitet, Københavns Tandlægehøjskole og Danmarks farmaceutiske Højskole vil kunne opnå en styrkelse af en række forskningsmiljøer, og man har derfor fundet, at det nærmere må undersøges, hvilke institutter der hensigtsmæssigt kan sammenføres. Udvalget har peget på en række fagområder, hvor der synes at være mulighed for samarbejde eller sammenføring.

Endelig er det anført, at der er en række økonomiske og administrative fordele i henseende til udnyttelse af undervisnings-, forsknings- og studenterfaciliteter m. v. forbundet med et uddannelses- og forskningsmæssigt samarbejde.

Nørre Fælled-udvalget har i sin rapport ikke peget på en egentlig integration mellem de korte og lange sundhedsuddannelser, men har i stedet foreslået, at muligheden og ønskeligheden af en sådan integration undersøges i et uddannelseseksperiment „Det sundhedsvidenskabelige fakultet“, der forudsættes at ske i form af en forsøgsuddannelse for en begrænset del af tilgangen af studerende.

Udvalget har endnu ikke haft mulighed for at udarbejde konkrete forslag til etablering af et sådant eksperiment, men har fremlagt en idéskitse til eksperimentet og anbefalet, at der nedsættes et særligt udvalg til gennemarbejdning af skitsen.

Man har imidlertid fundet det vigtigt, at der i de

bygningsmæssige dispositioner for Nørre Fælled-området tages hensyn til muligheden for etablering af et sådant uddannelseseksperiment, idet samlingen af både korte og lange sundhedsuddannelser samt tilstedeværelsen af kliniske uddannelsesmuligheder på Rigshospitalet gør Nørre Fælled-området til den bedst mulige uddannelses- og forskningsmæssige baggrund for etablering og gennemførelse af uddannelseseksperimentet.

Selvom udvalget således prioriterer en samling af sundhedsuddannelserne højere end en samling af de biologiske uddannelser, finder man dog, at mulige samarbejdsområder mellem sundhedsuddannelser og naturvidenskabelige uddannelser (eller andre uddannelser) fortsat bør udvikles eller etableres.

Gennemførelsen af udvalgets forslag om etablering af et center for sundhedsuddannelser vil bl. a. medføre, at der må ske en geografisk samling af de uddannelser og uddannelsesinstitutioner, der skal indgå i centret. Det medfører endvidere, at det skal være muligt på tværinstitutionel basis at etablere og drive fællesafdelinger til undervisnings- og forskningsformål (fælles laboratorier, fælles teknisk-administrativt personale, fælles dyrestalde m. v.).

Nørre Fælled-udvalget har i rapporten peget på disse problemer, men har — bortset fra spørgsmålet om den geografiske samling — af tidsmæssige grunde ikke kunnet opstille løsningsforslag.

5. Ændringer i de hidtidige planlægningsforudsætninger.

5.1. Planlægningsarbejdet i slutningen af 1960'erne var i høj grad præget af de samtidige udviklingserfaringer. For det første måtte man regne med, at de hidtidige stigninger i tilgangen og bestanden af studerende på landsplan ville fortsætte. For det andet var man inde i en periode, hvor antallet af ansatte steg kraftigere end antallet af studerende — en udvikling som måtte påregnes at ville fortsætte. Man havde endvidere erfaret, at udviklingen i undervisningsmetoder og forskningsmuligheder navnlig inden for de eksperimentelle fag stillede stadig større krav til lokalekapacitet i videste forstand. Samtidig så man et voksende behov for tværgående samarbejde mellem forskellige uddannelser og institutter, hvilket igen stillede krav om samling af uddannelser og forskningsmiljøer inden for sammenhængende arealer, der gav mulighed for korte transportafstande.

Den begrænsende faktor for udbygningen af Københavns Universitet havde i høj grad vist sig at

være manglen på byggegrunde i umiddelbar nærhed af eksisterende universitetsbygninger. På baggrund heraf og af de konstaterede udviklingstendenser med hensyn til udbygningsbehov fandt man det nødvendigt, at der sikredes endog meget store arealreserver for universitetsudbygningen på længere sigt, omend man forudså, at det ikke inden for en overskuelig fremtid ville være muligt at samle Københavns Universitet bygningsmæssigt.

Den politiske uenighed omkring tidspunktet for Centerlovens og Panumlovens vedtagelse med hensyn til udbygning af universiteter og universitetscentre vedrørte ikke det samlede udbygningsbehov, men drejede sig om, hvordan udbygningen skulle fordeles mellem områderne øst og vest for Storebælt. Generelt var der enighed om, at bestanden af studerende ved Københavns Universitet efterhånden burde stabiliseres gennem udbygning af andre universiteter/universitetscentre. På trods heraf anså man dog Københavns Universitets udbygning for den højest prioriterede opgave inden for universitetsudbygningen. Dette var en konsekvens af det efterslæb i udbygningsbehovet, som 1960'ernes voldsomme stigninger i antallet af studerende og de før omtalte vanskeligheder ved at finde egnede udbygningsarealer havde ført med sig. Ud fra tidens krav til forsknings- og studiefaciliteter skønnede man, at de eksisterende bygningsmæssige rammer, som i vidt omfang var forældede og utidssvarende, omkring 1970 kun gav rimelige rammer for en bestand på ca. 10.000 studerende, mens den faktiske bestand i 1970 nåede op på ca. 23.000 mod knapt 7.000 i 1960. De større byggerier (og bygningserhvervelser) for Københavns Universitet, der herefter blev igangsat med udgangspunkt i Panumloven og Centerloven (Vestamager), har således primært været begrundet i de udbygningsmæssige efterslæb, som bl. a. udviklingen i 1960'erne havde ført med sig.

Studentertalsmæssige forudsætninger.

5.2. Mens det omkring 1970 var vanskeligt at overskue den studentertalsmæssige udvikling ved universiteter og universitetscentre, har man nu i kraft af lov nr. 315 af 10. juni 1976 om adgangsregulering ved de videregående uddannelser bedre mulighed for at regulere den samlede tilgang og fordelingen heraf på uddannelser og institutioner. Hermed har man også mulighed for direkte at gennemføre de i forarbejdet til Centerloven opstillede forudsætninger om stabilisering eller reduktion i bestanden af studerende ved Københavns Universitet. Som nærmere beskrevet nedenfor er det på nuværende tidspunkt muligt med tilstrækkelig sikkerhed for

en overskuelig periode at fastlægge planlægningsforudsætninger for tilgangen til universitetsuddannelserne i Nørre Fælled-området (lægeuddannelsen og de naturvidenskabelige uddannelser) med henblik på arealmæssige dispositioner, udnyttelsen af Panum Instituttet og de ved lægeuddannelsens flytning til Panum Instituttet frigjorte bygninger m.v.

5.3. Generelt har Centerlovens forudsætninger om tilgang og bestand af studerende vist sig at være nogenlunde i overensstemmelse med den hidtidige samlede, faktiske udvikling. I alt forudsatte det daværende folketingsflertal, at Københavns Universitet ville nå op over en bestand på 25.000 studerende, men at denne bestand på længere sigt kunne reduceres til 23.000 studerende, hvis der blev opbygget et universitetscenter øst for Storebælt med plads til ca. 6-8.000 studerende i 1980 (i 1975 ca. 2.500). Man regnede således med ca. 30.000 studerende øst for Storebælt i 1980 og ca. 25.000 i 1975. Faktisk er den registrerede bestand af studerende ved Københavns Universitet nu nået op på 30.000 og den planlagte adgangsregulering skulle sikre, at dette tal ikke stiger yderligere. Ved Roskilde Universitetscenter giver det gennemførte byggeri basis for 2.100 — 2.200 studerende, og bestanden er for øjeblikket ca. 1.400 studerende.

Vest for Storebælt regnede man med, at Århus Universitet mindst nåede 15.000 studerende, og dette tal er nået nu og kan nogenlunde fastholdes med den foreslåede adgangsregulering. Ved Odense Universitet regnede man med at have op til 4.000 studerende i 1975 og 7-8.000 på længere sigt. Tallet 4.000 er nået og de forudsatte tilgangsudvidelser kan yderligere bringe bestanden op på 6.000 i 1980. For Ålborg Universitetscenter regnede flertallet med 3-4.000 studerende i 1980, mens mindretallet ønskede, at man nåede op på 6.000. Den nuværende bestand ligger på ca. 2.000 og kan nå op på ca. 4.000 i 1980, men heri er indregnet de studerende ved de uddannelser, der er blevet integreret i centret.

Det må imidlertid generelt understreges, at de omtalte studentertal er registrerede tal, der specielt for de gamle universiteter ikke er dækkende for den ressourcebelastende bestand af studerende. Generelt kan der ventes mindre reduktioner i forhold til centerlovsforudsætningerne, men ikke væsentlige reduktioner som følge af adgangsreguleringen. De væsentligste begrænsninger er sket ved Roskilde Universitetscenter, Ålborg Universitetscenter og ved Odense Universitet, selvom tilgangen ved disse institutioner forudsættes at stige de kommende år.

5.4. Med hensyn til lægeuddannelsen ligger det

foreløbigt fast, at tilgangen på landsplan i forhold til Panumlovens forudsætninger reduceres fra 1.350 til 850, heraf ved Københavns Universitet fra 750 til 470. Denne reduktion bevirker, at bestanden af registrerede studerende reduceres, men regner man med antallet af ressourcebelastende studerende ved den teoretiske del af uddannelsen, vil dette dog næppe falde mere end fra ca. 2.100 til ca. 1.500. I Panumloven havde man endvidere ikke regnet med, at de forprøvestuderende skulle have plads i Panum Instituttet som i den nu skitserede plan. Under denne forudsætning vil der nu skulle være nogenlunde lige så mange lægestuderende i det reducerede Panum Institut som forudsat i Panumloven, foruden at der i det reducerede bygningskompleks skal skaffes plads til andre studerende, specielt fra det ret arealkrævende tandlægestudium.

For det naturvidenskabelige område regner man foreløbigt ikke med, at adgangsreguleringen vil resultere i en *samlet* reduktion i tilgangen. Der regnes med, at tilgangen skal udgøre omkring 1.900 på landsplan, hvoraf ca. 1.100 øst for Storebælt, der vil skulle fordeles mellem Københavns Universitet og Roskilde Universitetscenter. En nærmere analyse af den nødvendige minimalstørrelse for Roskilde Universitetscenters naturvidenskabelige uddannelser vil muligvis kunne føre til, at der sker en opgavefordeling mellem de to institutioner med en mulig reduktion af tilgangen til Københavns Universitet til følge. I alle tilfælde må man imidlertid fra nu af regne med, at der ikke vil blive fastlagt optagelsetal for Københavns Universitets naturvidenskabelige uddannelser, der i sig selv begrundet lærertalsmæssige eller bygningsmæssige udvidelser. En reel kapacitetsudvidelse vil finde sted vest for Storebælt, og bygningsmæssige udvidelser for den naturvidenskabelige faggruppe vil alene være begrundet i afhjælpning af nuværende utilfredsstillende forhold. Under disse forudsætninger vil den registrerede bestand af studerende ved Københavns Universitets naturvidenskabelige hovedområde ligge på 5-6.000.

Udvikling i personalet.

5.5. I Panumloven var forudsat en øverste grænse på 1.000 personer for antallet af medarbejdere ved det lægevidenskabelige hovedområde, og heraf skulle der i det planlagte bygningskompleks skaffes plads til i alt ca. 850 ansatte. Dette forudsatte en væsentlig vækst i forhold til de ca. 450, der på daværende tidspunkt var ansat på de institutter, der skulle overflyttes til Panum Instituttet. Denne vækst er ikke blevet realiseret. I alt er der nu ca.

660 heltidsansatte ved alle de lægevidenskabelige institutter, og dette tal kan ikke forventes at stige nævneværdigt.

Forslag om udbygning af Københavns Tandlægehøjskole.

5.6. På tidspunktet omkring Center- og Panumlovenes vedtagelse var man opmærksom på, at Københavns Tandlægehøjskole havde et væsentligt udbygningsbehov.

I redegørelsen „De videregående uddannelsers udbygning 1971-72 — 1975-76“ (marts 1971) fra Planlægningsrådet for de højere uddannelser hedder det således:

„Nogle af de bygningsmæssige faciliteter ved Københavns Tandlægehøjskole må betegnes som forældede, og etagearealet pr. studerende er mindre end i Århus. Der har derfor været diskuteret forskellige muligheder for udbygning af skolen i København. Egentlig udflytning har været på tale, men må betragtes som uhensigtsmæssig, fordi skolen passer ind i det biologiske center på Nørre Fælled. Udbygningsmulighederne i direkte tilknytning til højskolen er begrænsede, men der er mulighed for opførelse af en ekstra fløj. Der er endvidere mulighed for at leje lokaler. Københavns Tandlægehøjskoles udbygningsbehov må i alle tilfælde tilgodeses inden for Nørre Fælled-området.“

Senere i samme redegørelse hedder det:

„Planlægningsrådet finder på det foreliggende grundlag, at en forbedring af lokaleforholdene ved Københavns Tandlægehøjskole bør foretages snarest og må ses i forbindelse med etablering af tandplejer- og klinikassistentuddannelser ved skolen, samt i forbindelse med udbygningen i øvrigt i Nørre Fælled-området og etableringen af et biologisk center inden for området.“

Undervisningsministeriet fandt dog ikke på daværende tidspunkt mulighed for inden for investeringsrammerne at tilgodes en udbygning af tandlægehøjskolen, men valgte at etablere tandplejer- og klinikassistentuddannelserne ved køb og ombygning af ejendommen i Møllegade. Det tilføjes iøvrigt, at det bl. a. som følge af ændrede byplanmæssige forudsætninger med hensyn til bebyggelsesgraden i Nørre Fælled-området ikke længere på hensigtsmæssig måde vil være muligt at udvide højskolens nuværende bygninger ved en tilbygning.

Undervisnings-, patient- og forskningsfaciliteterne ved højskolen er fortsat meget utilfredsstillende. Med muligheden for indpasning i Panum Institutttet opnår man den ønskede forbedring af lokalesitua-

tionen og det ønskelige fællesskab med lægeuddannelsen.

6. Konsekvenser af Nørre Fælled-udvalgets forslag med hensyn til arealstørrelser og arealudnyttelser.

6.1. I begyndelsen af 1974 kunne udbygningsmålene for Københavns Universitets læge- og naturvidenskabelige hovedområder og Københavns Tandlægehøjskole alene opgøres til 180.000 m² brutto incl. den planlagte udbygning af Panum Institutttet med 6 byggeafsnit.

På baggrund af de ændrede planlægningsforudsætninger, jfr. afsnit 5 foran, og som led i den samlede planlægning af Nørre Fælled-området, jfr. afsnit 4 og 5 foran, har Nørre Fælled-udvalget foreslået at nybyggeriet i Nørre Fælled-området til brug for de lægevidenskabelige hovedområder ved Københavns Universitet, for Københavns Tandlægehøjskole, Danmarks farmaceutiske Højskole samt andre sundhedsuddannelsesinstitutioner i perioden frem til 1. januar 1985 begrænses til at omfatte en udbygning af Panum Institutttet inden for en arealramme på ca. 105.000 m² brutto (excl. parkeringskældre). Denne udbygning af Panum Institutttet svarer til 5 af de oprindeligt planlagte 6 byggeafsnit.

6.2. Inden for den nævnte arealramme tildeles det lægevidenskabelige hovedområde efter forslaget et areal på ca. 85.000 m² brutto svarende til 4 byggeafsnit, jfr. Akt 435 19/5 1976. Inden for denne arealramme vil det være muligt at samle de teoretiske 1. dels institutter. En del af arealet indeholder, jfr. afsnit 3 foran, fællesfaciliteter, som kan benyttes af andre fag. Det areal, som det lægevidenskabelige hovedområde får rådighed over, vil derfor blive yderligere reduceret ved overflytning af andre fagområder. Samlingen af de lægevidenskabelige 1. delsfag på Panum Institutttet medfører, at hovedområdet kan fraflytte 4 bygninger i Nørre Fælled-området med et samlet areal på 18.000 m² brutto.

Den samlede reduktion af arealrammen i forhold til de hidtidige planmål for de lægevidenskabelige teoretiske institutter, jfr. afsnit 2, vil herefter udgøre 58.000 m² brutto.

Det bemærkes, at udvalgets plan indebærer, at visse af de øvrige lægevidenskabelige teoretiske institutter ikke kan overflyttes til Panum Institutttet. På langt sigt må en samling af samtlige teoretiske institutter dog anses for hensigtsmæssig.

6.3. De bygninger, som fraflyttes af det lægevidenskabelige hovedområde, foreslås overdraget til det naturvidenskabelige hovedområde, som herved får en arealudvidelse på 18.000 m² brutto.

F. t. l. vedr. udbygning af Panum Institutttet m. m.

Hovedområdet udbygningsbehov i Nørre Fælled-området blev i 1974 af Københavns Universitet opgjort til ca. 40.000 m² brutto ved en bestand af studerende på 5.000.

Den arealudvidelse, der herved stilles til rådighed for det naturvidenskabelige hovedområde, sikrer mulighed for en samling af de biologiske institutter på Nørre Fælled-området samt en nødvendig forbedring af lokaleforholdene for de matematisk-fysiske og botaniske fagområder.

6.4. Inden for den reducerede udbygning af Panum Institutttet vil Københavns Tandlægehøjskole efter forslaget kunne få rådighed over ca. 15.000 m² brutto samt andel i fællesfaciliteter. Tandlægehøjskolen råder i dag over 14.000 m² brutto i bygningerne i Universitetsparken. Det forudsættes i forslaget, at også skolen for tandplejere og klinikassistenter overflyttes fra deres nuværende lokaler i Møllegade. Det bemærkes, at undervisningsministeriet i 1973 ved en sammenligning med tilsvarende institutter har opgjort højskolens arealbehov til ca. 37.000 m² brutto. Selv om dette planmål ikke nås, indebærer forslaget en nødvendig standardforbedring af højskolens lokaleforhold, jfr. pkt. 5.6 foran.

6.5. Udover arealdispositionerne til brug for det lægevidenskabelige hovedområde og Københavns Tandlægehøjskole, vil der efter Nørre Fælled-udvalgets forslag inden for Panum Institutttets reducerede arealramme kunne afsættes ca. 5.000 m² brutto samt andele i fællesfaciliteter til brug for andre uddannelser, herunder korte sundhedsuddannelser og til det i afsnit 4 omtalte uddannelseseksperiment.

Det vil også være muligt at placere mindre enheder fra Danmarks farmaceutiske Højskole, som med fordel kan understøttes ved indpasning i større forskningsmiljøer, i de forskningsarealer, der i Nørre Fælled-området er stillet til rådighed for det lægevidenskabelige hovedområde og tandlægehøjskolen.

7. Sammenfattende bemærkninger om Nørre Fælled-udvalgets forslag og lovforslagets forudsætninger.

7.1. Regeringen har fundet, at Nørre Fælled-udvalgets rapport er egnet til at danne udgangspunkt for de overordnede beslutninger, som nu bør træffes, for at man på tilstrækkelig sikkert grundlag kan videreføre planlægningen og udbygningen inden for dette område. Både af hensyn til de fortsatte investeringer i Panum-byggeriet og af hensyn til det omfattende, mere detaljerede udredningsarbejde, som også rapporten forudsætter iværksat, er det nødvendigt, at man nu tager stilling til de overordnede principper i planen.

7.2. Regeringen kan tilslutte sig forslaget om etablering af et center for sundhedsuddannelser i Nørre Fælled-området. Man har herved lagt vægt på vurderingen af det hensigtsmæssige i en prioritering af en samling af sundhedsuddannelserne fremfor en samling af de biologiske uddannelser. Regeringen finder samtidig, at udvalgets anbefalinger på længere sigt vil kunne fremme en række af de mål, som er fastlagt i forbindelse med den planlagte reform af de videregående uddannelser. Regeringen finder endelig, at forslaget om den geografiske samling sikrer en økonomisk forsvarlig udnyttelse af Panum Institutttet samtidig med, at der totalt set opnås en betydelig begrænsning i Københavns Universitets udbygning i Nørre Fælled-området.

Regeringen har hermed foreløbig kun taget stilling til den foreslåede løsning vedrørende den geografiske samling. Regeringen har ikke taget stilling til det foreslåede uddannelseseksperiment, idet dette forudsætter en nærmere konkretisering, men man har dog fundet, at der ved de bygningsmæssige løsninger i Nørre Fælled-området bør tages hensyn til, at en eventuel gennemførelse af eksperimentet på et senere tidspunkt kan ske uden, at der herefter skal erhverves eller opføres yderligere bygninger.

Man er opmærksom på, at løsningen af en række problemer er en forudsætning for gennemførelsen dels af det foreslåede samarbejde i et center for sundhedsuddannelser, dels af selve etableringen af centret. Undervisningsministeriet har derfor anmodet Det faglige landsudvalg for sundhedsuddannelserne om at arbejde videre med problemerne i relation til centret.

7.3. For perioden frem til 1985 finder regeringen, at især følgende udbygningsbehov i Nørre Fælled-området bør tilgodeses:

- færdiggørelse af byggeri som i videst muligt omfang muliggør en samling af lægevidenskabelige institutter i Panum Institutttet under hensyn til de reducerede studenter- og lærertal,

- udbygning af Københavns Tandlægehøjskole med henblik på at skabe rimelige undervisnings-, patient- og forskningsfaciliteter under hensyn til samarbejdsmuligheder med andre uddannelser og parallel forskning og

- visse lokaleudvidelser for naturvidenskabelige institutter/uddannelser, specielt for de biologiske institutter.

7.4. Regeringen anså det for ønskeligt, forinden man tog endelig stilling til de i Nørre Fælled-udvalgets rapport indeholdte forslag, at høre de af forslagene berørte institutioners og organisationers

vurdering heraf, herunder især med hensyn til det uddannelses- og forskningsmæssige sigte og løsnin- gen af de forskellige lokaleproblemer inden for Nørre Fælled-området. Rapporten og et på dennes for- udsætninger udarbejdet udkast til lovforslag har derfor været forelagt de pågældende institutioner og organisationer.

De modtagne udtalelser er i det væsentlige posi- tive for så vidt angår det uddannelses- og forsk- ningsmæssige samarbejde, selv om de mange uaf- klarede forhold, som først kan afklares i forbin- delse med det videre arbejde med planerne, natu- ligt har givet anledning til en række kommentarer og forbehold. Det forudsættes derfor, at de berørte parter eller koordinerende organer for disse inddra- ges i det videre planlægningsarbejde, således at man kan sikre, at alle relevante synspunkter i videst mul- ig udstrækning bliver tilgodeset.

7.5. Det i Nørre Fælled-rapporten indeholdte for- slag til løsning af de lokalemæssige problemer berø- rer i første række Københavns Universitet og Kø- benhavns Tandlægehøjskole, men forslaget forud- sætter, jfr. foran, at også de under indenrigsministe- riet hørende korterevarende sundhedsuddannelser inddrages i overvejelserne, herunder for en dels ved- kommende ved en direkte indplacering i Panum- byggeriet.

Københavns Universitet har kunnet give tilslut- ning til forslaget, men har dog peget på, at det fort- sat er det lægevidenskabelige hovedområdes opfat- telse, at Panum Institutet på længere sigt bør om- fatte samtlige teoretiske discipliner inden for det lægevidenskabelige studium bortset fra de fag, der er placeret i den nyopførte institutbygning ved Fre- derik d. V's vej (patologisk anatomisk og retsme- dicinsk institut).

Københavns Tandlægehøjskole har tilkendegivet, at man ikke på det foreslåede grundlag kan tilslutte sig forslaget om det bygningsmæssige samarbejde i Panum Institutet, idet man har lagt vægt på, at højskolen som følge af forslaget ville blive delt. Højskolen har ønsket sikkerhed for, at der i givet fald skete en total overflytning af skolen til Panum In- stitutet.

Regeringens forslag.

7.6. Regeringen må lægge afgørende vægt på, at man får gennemført en begrænsning af Panum-byg- geriet, således at det kun omfatter 5 etaper i stedet for som tidligere påregnet 6 etaper. Samtidig må man disponere udnyttelsen af den lokalemasse, der vil være til rådighed, på en sådan måde, at man i rimeligt omfang får tilgodeset de akutte behov for

forbedringer, således at man ikke ved afslutningen af et 5-etapers Panum Institut står med et nyt akut udbygningsbehov.

Regeringen anser det derfor for nødvendigt at æn- dre den i Nørre Fælled-rapporten foreslåede forde- ling af arealet i Panum Institutet, således at der åbnes mulighed for allerede inden for dette areal at overflytte Københavns Tandlægehøjskole fra den nuværende bygning ved Jagtvej. Efter den ændrede plan vil arealerne i Panum Institutet blive fordelt således:

Københavns Universitets læge- videnskabelige uddannelser	37.500 m ² brutto
Københavns Tandlægehøjskole	25.000 m ² brutto
Andre uddannelser	4.700 m ² brutto
Fællesfaciliteter (herunder fælles undervisningslokaler, auditorier, kantine, dyrestalde, bibliotek m. v.)	37.800 m ² brutto
	<hr/>
	105.000 m ² brutto

Denne plan vil indebære følgende:

— Københavns Tandlægehøjskole vil i det væ- sentlige blive samlet i Panum Institutet, men det forudsættes dog at man må opretholde afdelingen i Møllegade.

— Det lægevidenskabelige hovedområdes andel i arealerne på Panum Institutet vil blive yderligere begrænset, hvilket vil nødvendiggøre, at enkelte af de aktiviteter, der ellers var påregnet overflyttet, må forblive på den nuværende placering, men det vil stadig være muligt at samle de for l. dels under- visningen nødvendige faginstitutioner.

— Der vil stadig til de korterevarende uddannel- ser være et areal til rådighed i Panum Institutet i samme størrelsesorden som forudsat i Nørre Fælled- udvalgets forslag.

— Der vil stadig være de samme muligheder for gennemførelsen af det uddannelsesmæssige eksperi- ment og de øvrige samarbejdstanker, der indgår i Nørre Fælled-udvalgets forslag.

— Der vil inden for den eksisterende bygnings- masse successivt kunne frigøres arealer i større om- fang end tidligere forudsat, herunder især i den nu- værende tandlægehøjskole, således at man har bed- re mulighed for at dække de behov, som ikke kan tilgodeses i selve Panum Institutet.

Lovforslaget har til forudsætning, at denne plan følges.

7.7. Med hensyn til arealreserver i Nørre Fælled- området bemærkes, at udbygningsmulighederne for uddannelsesinstitutionerne i området udover ud- bygningen af Panum Institutet med 5 byggeafsnit

umiddelbart består i en yderligere udbygning af Panum Institutttet på Blegdamsarealet.

På grundlag af den oprindelige bebyggelsesplan skulle der være mulighed for en yderligere udbygning med indtil 100.000 m² brutto. Det er dog uafklaret, om ikrafttrædelsen pr. 1. februar 1977 af L 287 1975 om kommuneplanlægning medfører nogen ændring heri. Under forudsætning af at der ikke er sket nogen afgørende ændring, er det regeringens hensigt at begrænse arealreservationerne uden for Panum Institutttets grund til udelukkende at omfatte et område afgrænset af Rådmandsgade-Titangade-Vermundsgade, samt et areal beliggende mellem Rådmandsgade og Jagtvej. Området omfatter ialt ca. 74.000 m², hvoraf staten allerede ejer 32.000 m². Inden for det i Centerloven nævnte område i øvrigt vil der i perioden frem til 1985 kunne afhændes et areal på ca. 35.000 m², der ved 15. alm. vurdering var ansat til en ejendomsværdi på 16,9 mill. kr.

Det bemærkes, at de reservearealer, der fortsat bør være i området, ikke skal tilgodese en egentlig ekspansion, men sikre at man også på længere sigt har mulighed for tilpasning til tekniske og strukturelle ændringer inden for uddannelserne og forskningen. Dette betyder, at kravet til arealerhvervelser bliver beskedne.

7.8. Den tidsmæssige gennemførelse af planerne for indflytning i Panum Institutttet og for omflytningerne i Nørre Fælled-området iøvrigt indtil den 1. januar 1985 er nøje sammenhængende med Panum Institutttets etapevise udbygning. Udbygningen med 4. og 5. byggeafsnit kan påbegyndes henholdsvis i efteråret 1978 og i begyndelsen af 1981.

Indflytningen i 1. og 2. byggeafsnit er som tidligere nævnt tilendebragt i december 1976. I 1979-81 overflyttes yderligere lægevidenskabelige 1. delsfag til 3. byggeafsnit. Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt nogen detaljeret plan for overflytningen af Københavns Tandlægehøjskole, men det forudsættes, at den hovedsagelig vil blive placeret i 4. og 5. etape, som kan tages i brug henholdsvis 1981-83 og 1983-84.

7.9. Efterhånden som overflytningen til Panum Institutttet finder sted, må der påregnes foretaget visse ombygninger i de fraflyttede bygninger. Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke nærmere planer for omfanget heraf, og udgifterne hertil er derfor ikke medtaget i den i afsnit 8 anførte samlede beløbsramme. Der er heller ikke på nuværende tidspunkt taget endelig stilling til den fremtidige brug af den lokalemasse, som kan frigøres.

Som foran anført er det forudsat, at en betydelig del af lokalemassen skal stilles til rådighed for Københavns Universitets naturvidenskabelige uddannelser, men der foreligger derudover en række andre behov, som bør tilgodeses. Da en væsentlig del af denne lokalemasse imidlertid først vil være til rådighed i 1985 (den nuværende tandlægehøjskole) vil man, inden man foretager den endelige disponering, have mulighed for i overvejelserne også at medtage sådanne behov, som måtte vise sig i de kommende år.

8. Lovforslagets konsekvenser med hensyn til anlægsudgifter.

Ifølge L. 175 1970 kan der til opførelse af Panum Institutttet anvendes ialt 525 mill. kr. (prisbasis januar 1969). Af dette beløb vedrører 443 mill. kr. anlægsudgifter, mens 82 mill. kr. vedrører udgifter til apparaturanskaffelser.

Ved den nu foreliggende plan for en begrænset udbygning af Panum Institutttet kan den samlede anlægsramme opgøres til 440 mill. kr., fordelt med 390 mill. kr. til anlægsudgifter og 50 mill. kr. til apparaturanskaffelser (prisbasis januar 1969). I den reducerede ramme indgår også udgifterne til udbygningen af Københavns Tandlægehøjskole samt udgifter til etablering af den fysiske ramme for samarbejdet med de korte sundhedsuddannelser.

Opgøres anlægssummen svarende til prisniveauet i finanslovsforslaget for finansåret 1977-78 (april 1976-niveau) er udgiften ved en fuld udbygning af Panum Institutttet med 6 byggeafsnit 1.105 mill. kr. Ved den begrænsede udbygning af Panum Institutttet med 5 byggeafsnit reduceres dette beløb til 920 mill. kr. (april 1976-niveau).

I Akt 435 19/5 1976 er anlægsudgifterne i forbindelse med opførelsen af de 3 første byggeafsnit opgjort til ca. 416 mill. kr. excl. udgifter til apparatur. Ved en afslutning af Panum Institutttet med 5 byggeafsnit udgør de resterende udgifter — incl. samtlige udgifter til apparatur — ca. 504 mill. kr. (april 1976-niveau).

Begrænsningen i de samlede investeringer i Panum Institutttet vil allerede inden for budgetperioden 1977-78 — 1981-82 medføre, at de årlige investeringer kan nedsættes noget i forhold til det på finanslovsforslaget for 1977-78 anførte, men den største del af reduktionen vil falde uden for den nævnte budgetperiode. Efter et foreløbigt skøn forventes de nødvendige årlige investeringer herefter at blive følgende (prisbasis april 1976):

1977-78	51,5
1978-79	76,5

1979-80	105,8
1980-81	102,6
1981-82	100,0
Rest ultimo 1981-82	214,4

9. Lovforslagets driftsmæssige konsekvenser.

De årlige bygningsrelaterede driftsudgifter, d.v.s. udgifter til rengøring, vedligeholdelse, vagt og til skatter og afgifter, udgør efter ibrugtagningen af alle 5 byggeafsnit skønsmæssigt 21 mill. kr. (april 1976-niveau).

I budgetoverslagsperioden frem til 1980-81 er på budgetoverslagene for Københavns Universitet medtaget de bygningsrelaterede driftsudgifter for så vidt angår de 3 byggeafsnit, der da vil være taget i brug. Udgifterne hertil andrager ca. 12 mill. kr. De 9 mill. kr., der vedrører de bygningsrelaterede driftsudgifter ved 4. og 5. byggeafsnit, vil senere blive indarbejdet i budgetoverslagene.

De nævnte udgifter ved Panum Institutttets drift og vedligeholdelse påregnes til sin tid fordelt mellem de institutioner, der vil få lokaler på instituttet.

Lovforslaget vil isørigt ikke i sig selv få konsekvenser for driftsudgifterne ved Københavns Universitet samt de sundhedsuddannelsesinstitutioner, der måtte blive overflyttet til Panum Institutttet. For så vidt angår Københavns Tandlægehøjskole bemærkes, at en gennemførelse af Nørre Fælled-udvalgets forslag ville have medført, at der kunne for-

ventes en vis forøgelse i driftsudgifterne i den periode, hvor højskolen ville være delt.

Efter den ændrede plan vil lovforslaget ikke få konsekvenser for driftsudgifterne — bortset fra de bygningsrelaterede, jfr. foran — ved Københavns Tandlægehøjskole.

10. Lovforslagets administrative og organisatoriske konsekvenser.

Det ved lovforslaget forudsatte samarbejde mellem forskellige uddannelsesinstitutioner inden for samme bygningsmæssige rammer forudsættes ikke at berøre de pågældende institutioners hidtidige autonomi.

Gennemførelsen af det fremlagte forslag om etablering af et center for sundhedsuddannelser rejser en række problemer af økonomisk-teknisk, administrativ og styringsmæssig art, hvis løsning forudsætter et formaliseret samarbejde mellem de berørte institutioner.

Der forudsættes mellem institutionerne indgået en aftale om dette samarbejde. Samarbejdsaftalen forudsættes godkendt af undervisningsministeriet.

Den videre planlægning og gennemførelse af Panumbyggeriet vil blive forestået af det under undervisningsministeriet nedsatte byggeudvalg, hvis medlemskreds dog vil blive udvidet med repræsentanter for de institutioner, som nu forudsættes indplaceret i byggeriet.